

Kurikan kaupungin ympäristöterveyspalveluiden valvontasuunnitelma vuodelle 2023

Ympäristöterveyslautakunta 9.2.2023 § 5

SISÄLTÖ

1	Johdanto	5
1.1	Mitä on ympäristöterveys?	5
1.2	Valvontasuunnitelma	5
1.3	Toimintaympäristö ja sen muutokset	6
2	Ilmajoen kunnan ja Kurikan kaupungin ympäristöterveyspalvelut.....	8
2.1	Yhteistoiminta-alue ja viranomaisen.....	8
2.2	Yhteistoiminta-alueen kuvaus	8
2.3	Henkilöstö	9
2.3.1	Henkilöstövoimavarat, niiden jakautuminen ja riittävyys	9
2.3.2	Pätevyyden varmistaminen.....	13
2.3.3	Kouluttautuminen ja osaamisen varmistaminen.....	13
2.3.4	Perehdyttäminen.....	14
2.4	Tietojärjestelmät	14
2.5	Varautuminen ja häiriötilanteet.....	15
2.6	Viestintä ja näkyvyyden varmistaminen.....	16
2.6.1	Kuntalaiset ja kunnan toiminnanharjoittajat.....	16
2.6.2	Kuntapäätäjät.....	17
2.6.3	Sidosryhmät	18
2.6.4	Organisaation sisäinen viestintä	19
2.6.5	Viestintä häiriötilanteissa	19
3	Yksikön valvontatyön yleiset periaatteet ja tavoitteet.....	20
3.1	Laadunhallinta	21
3.2	Suunnittelu	21
3.3	Toteutus ja seuranta.....	22
3.4	Arviointi ja raportointi.....	23
3.5	Kehittäminen	25
4	Elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonta	26

4.1	Valvontakohteet.....	26
4.2	Tarkastukset.....	27
4.2.1	Tavoitteet	27
4.2.2	Suunnittelu	27
4.2.3	Toteutus	31
4.3	Näytteenotto, ulkopuoliset asiantuntijat ja käytettävät laboratoriot	33
4.3.1	Talous- sekä allas- ja uimaveden ennalta suunniteltu näytteenotto	33
4.3.2	Talous- sekä allas- ja uimaveden näytteenottaja	34
4.3.3	Ennalta suunniteltu elintarvikevalvonnan näytteenotto ja näytteenottaja ...	35
4.3.4	Muu näytteenotto ja mittaus	35
4.3.5	Ulkopuoliset asiantuntijat ja laboratoriot.....	36
4.4	Valvontahankkeet ja valvonnan painopistealueet.....	36
4.4.1	Elintarvikevalvonta	36
4.4.2	Terveysturvallisuusvalvonta	37
4.4.3	Tupakkavalvonta.....	39
4.5	Valvonnasta perittävät maksut	41
LIITE 1	Ympäristöterveydenhuollon keskeisin lainsäädäntö ja ohjeistus	42

Taulukkoluetelo

Taulukko 1. Ympäristöterveyspalveluiden henkilöstö ja pääasialliset tehtävät.	10
Taulukko 2. Resurssitarve ja voimavarat suunnitelmalliseen valvontaan.....	10
Taulukko 3. Suunnitelma voimavarojen jakautumisesta valvottaville toimialoille.	11
Taulukko 4. Ei suunnitelmalliseen valvontaan varatut resurssit.....	12
Taulukko 5. Valvonnan arvioinnin näkökulmat ja kohteet.	24
Taulukko 6. Elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma.....	29
Taulukko 7. Terveystensuojeluvalvonnan tarkastussuunnitelma.	30
Taulukko 8. Tupakkalain valvonnan tarkastussuunnitelma.	31
Taulukko 9. Talous- ja uimaveden viranomaisnäytteet.	34
Taulukko 10. Elintarvikevalvonnan painopistetyön tehtävät.....	37
Taulukko 11. Terveystensuojeluvalvonnan painopistetyön tehtävät.	38
Taulukko 12. Tupakkavalvonnan painopistetyön tehtävät.....	39

1 Johdanto

1.1 Mitä on ympäristöterveys?

Ympäristöterveydenhuoltoon (jatkossa ympäristöterveys) kuuluvat niin elintarvikkeita ja elintarvikekontaktimateriaaleja, terveydensuojelua ja tupakkaa koskettavan lainsäädännön sekä nikotiinivalmisteiden valvonta kuin eläinlääkintähuolto eli eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalveluiden järjestäminen. Tämä valvontasuunnitelma koskettaa elintarvikkeita ja elintarvikekontaktimateriaaleja, terveydensuojelua ja tupakkaa koskettavan lainsäädännön sekä nikotiinivalmisteiden valvonnan. Eläinlääkintähuollosta laaditaan oma suunnitelma (Kurikan eläinlääkintähuollon suunnitelma).

Ympäristöterveyden työssä sovellettavan lainsäädännön (Liite 1) tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta. Ympäristöterveydenhuollon työtä tekevät ympäristöterveysyksikön työntekijät eli terveystarkastajat, eläinlääkärit sekä ympäristöterveysjohtaja. Valvonnan työhön kuuluvat ilmoitusten ja hakemusten käsittely, valvontatarkastukset, lausuntojen antaminen, hallinnollisten päätösten tekeminen, hallinnollisten pakkokeinojen ja sanktioiden käyttäminen sekä asiakkaiden eli kuntalaisten ja kunnan toiminnanharjoittajien ohjaus ja neuvonta.

1.2 Valvontasuunnitelma

Ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteiset, valtakunnalliset tavoitteet määritellään yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa, johon on pyritty tunnistamaan ohjelma-kauden haasteet ja tavoitteet. Valtakunnallinen valvontaohjelma huomioi hallitusohjelman sekä ministeriöiden ja keskusviranomaisten asettamat ympäristöterveydenhuoltoa koskevat linjaukset ja strategiset tavoitteet. Valtakunnallista valvontaohjelmaa täydentävät toimialakohtaiset valtakunnalliset valvontaohjelmat (elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma sekä valtakunnalliset tupakkalain ja terveydensuojelun valvontaohjelmat), joissa annetaan yhteistä, koko ympäristöterveydenhuoltoa koskettavaa ohjelmaa tarkempia ohjeita.

Tämä Kurikan kaupungin ympäristöterveyspalveluiden valvontasuunnitelma (kunnan valvontasuunnitelma) laaditaan elintarvike-, (297/2021, 39. §), terveydensuojelu-, (763/1994, 6§:n 2. mom.) ja tupakkalakiin (549/2016, 84. §) pohjaten, laadukkaan, riskiperusteisen ja terveyshaittoja ehkäisevän valvonnan toteuttamiseksi. Kunnan valvontasuunnitelmassa huomioidaan keskus- ja aluehallinnon linjaukset elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakka-valvontaan siltä osin kuin ne paikallisesti ovat tarpeellisia, tarkoituksenmukaisia ja toteutettavissa. Kunnan valvontasuunnitelman ajantasaisuus varmistetaan vuosittaisin päivityksin.

1.3 Toimintaympäristö ja sen muutokset

Paikallisesti merkittävin toimintaympäristössä tapahtuva muutos on Ilmajoen kunnan ja Kurikan kaupungin ympäristöterveyden palveluiden järjestäminen Kurikan vetämänä (vastuukunta) vuoden 2023 alusta alkaen. Sosiaali- ja terveystieteiden sekä pelastustoiminnan valtakunnallinen uudelleen organisoituminen (hyvinvointialueiden perustaminen) vuoden 2023 alusta ja sen valmistelu vuoden 2022 aikana loi tarpeen myös yli 10 vuotta kestäneen JIK ky:n ympäristöterveydenhuollon uudelleen organisoitumisesta. Ympäristöterveyden lakisääteisten tehtävien hoitamisessa itsessään ei tule tapahtumaan oleellisia muutoksia, mutta ympäristöterveyden toiminta on sovitettava osaksi Kurikan kaupungin toimintaa. Lisäksi uuden viranomaisen, Kurikan ympäristöterveyslautakunnan, tulee päättää ympäristöterveyden valvontasuunnitelmasta, maksutaksasta, toimivallan siirroista ym. toiminnan kannalta oleellisista asioista lakisääteisten perustehtävien mahdollistamiseksi. Valvontatyön kannalta merkittävimmät päivitystarpeet vastualueen toiminnassa on nostettu esille tässä suunnitelmassa.

Alueellisesti huomionarvoista on, että jokaisen Etelä-Pohjanmaan alueen ympäristöterveyden yksiköiden (Seinäjoen alue, Kurikka-Ilmajoki -alue, Kauhajoki-Karjoki-Isojoki-Teuva – alue) organisoinnissa tapahtuu muutoksia ja johto on vaihtunut vuoden 2022 aikana. Vuonna 2022 on aloitettu Etelä-Pohjanmaan alueen yksiköiden välistä yhteistyötä, jota on tulevaisuudessa tarkoituksena tehdä säännöllisesti, syvällisemmin alueen mahdollisuuksiin ja haasteisiin pohjautuen sekä yhtenäisiä tekemisen ja kehittämisen tapoja löytäen.

Valtakunnallisella tasolla merkille pantavaa on valtionvarainministeriön valmistelun väliraportti, jossa ympäristöterveydenhuollon tehtäviä on esitetty siirrettäväksi hyvinvointialueille. Ympäristöterveyden tehtävien ja henkilöstön siirto voitaisiin arvion mukaan toteuttaa vuoden 2026 alusta, mutta hallituksen on kuitenkin ensin tehtävä linjauksia ja päätöksiä asiassa. Ympäristöterveydessä seurataan aktiivisesti asian etenemistä ja osallistutaan mahdollisuuksien mukaan asian valmisteluun ja päätöksen tekoon.

Valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti koronaa esiintyy edelleen ja sillä voi olla vaikutuksia tarkastusten suoritustapaan (etä-/asiakirjavalvonta vai paikan päällä käynti) ja/tai tarkastuksella vallitseviin hygieni- ja suojavarustekäytänteisiin. Venäjän ja Ukrainan välinen sota vaikuttaa esimerkiksi energiamarkkinoihin ja sähkön tuotantoon ja jakeluun Suomessa. Ympäristöterveyteen on osoitettu Sosiaali- ja Terveysministeriöstä ohjauskirje, jossa ohjeistetaan palvelujärjestelmän varautumisesta sähkökatkoihin talvikaudelle 2022–2023. Erityisesti jokaista toimijaa ohjeistetaan varautumaan toiminnassaan kahden tunnin kiertäviin sähkökatkoihin. Venäjän ja Ukrainan välinen sota näkyy myös sotaa pakenevina ihmisinä, joita varten on tarvittaessa järjestettävä vastaanottoa ja majoitusta. Majoitustoimintaan tarkoitettujen tilojen valvonta kuuluu ympäristöterveydelle.

Ympäristöterveyden valvontatyön lainsäädäntöön on suunnitteilla ja/tai tehdään useita muutoksia. Talousveden laadun valvonnan lainsäädäntöön tulee juomavesidirektiivin toimeenpanon aiheuttamat muutokset (riskinarviointi koko vedentuotanto- ja jakelujärjestelmässä: raakavedestä kuluttajan hanaan, uusia talousveden kemiallisia muuttujia seurattavaksi, kosketuksissa olevien materiaalien hygieeniset vaatimukset, veden käyttäjille annettava tieto veden laadusta, vesihuoltolaitosten tunnusluvuista sekä veden saatavuuden varmistaminen) vuoden 2023 aikana ja niillä on merkittäviä työllistäviä vaikutuksia kunnan talousvesivalvontaan. Tupakkalakiin jo aiemmin tulleiden muutosten siirtymäaika loppuu huhtikuussa 2023 ja pakkausten ja tuotteiden ulkoasun yhdenmukaisuutta koskeva sääntely tulee valvottavaksi asiaksi.

2 Ilmajoen kunnan ja Kurikan kaupungin ympäristöterveyspalvelut

2.1 Yhteistoiminta-alue ja viranomainen

Ilmajoen kunta ja Kurikan kaupunki ovat muodostaneet 1.1.2023 alkaen yhteistoiminta-alueen ympäristöterveydenhuollon palveluiden järjestämiseksi. Kurikan kaupunki vastaa yhteistoiminta-alueen hallinnosta. Palveluiden järjestämisestä vastaa Kurikan kaupungin ympäristöterveyslautakunta, joka on kuntalain (410/2015, 51. §) mukainen yhteinen toimielin.

Ympäristöterveyslautakunta toimii elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka- ja lääkelain sekä eläinlääkintähuoltolain mukaisena viranomaisena. Lautakunnassa on viisi jäsentä. Kurikan kaupunki on nimennyt kolme jäsentä ja Ilmajoen kunta kaksi jäsentä lautakuntaan.

Ympäristöterveyslautakunta käsittelee ja tekee päätöksen ensimmäisessä kokouksessaan elintarvikelain (297/2021, 27§:n 3. mom.), terveydensuojelulain (763/1994, 7. §:n 1.mom.), tupakkalain (549/2016, 8. §) ja lääkelain (395/1987, 54 a § ja 54 c §) mukaisista toimival-
lan siirroista ympäristöterveyden viranhaltijoille.

2.2 Yhteistoiminta-alueen kuvaus

Kurikan kaupungin ympäristöterveyspalveluiden toiminta-alueeseen kuuluvat Ilmajoen kunnan ja Kurikan kaupungin alueet. Tilastokeskuksen mukaan toiminta-alueen väestömäärä on yhteensä noin 32 500 asukasta.

Yhteistoiminta-alue on alkutuotantovaltaista, erityisesti lihan- ja maidontuotantoa on runsaasti. Elintarvikevalvonnassa kolme suurinta toimintatyyppiä ovat elintarvikkeiden vähittäismyynti, tarjoilukeittiöt sekä ravintolatoiminta. Terveystoimintavalvonnan suurimmat kohdetyypit ovat talousvettä toimittavien laitosten vedenjakelualueet ja vedenottamot sekä koulut ja oppilaitokset. Tupakkalain valvonnassa työllistää eniten tupakkatuotteiden vähittäismyynti. (Taulukot 6–8).

Yhteistoiminta-alue on harvaan asuttua, minkä vuoksi ajomatkat saattavat olla varsin pitkiä. Alueella on paljon kausiluonteista, pienimuotoista ja ei-ammattimaista toimintaa. Alueen toiminnanharjoittajilla on runsaasti innovatiivisuutta. Kaikki edellä mainittu lisää henkilöstön ammatillisen täydennyskouluttautumisen tarvetta, mutta toisaalta myös selvitystyötä sekä neuvonnan ja ohjauksen tarvetta.

2.3 Henkilöstö

2.3.1 Henkilöstövoimavarat, niiden jakautuminen ja riittävyys

Ympäristöterveyden henkilöstöön kuuluvat ympäristöterveysjohtaja, neljä terveystarkastajaa, seitsemän kunnaneläinlääkäriä ja yksi valvontaeläinlääkäri. Talousarviossa on varattu määrärahaa myös määräaikaisen apulaisterveystarkastajan ja osa-aikaisten eläintenhoitajien palkkaamiseen. Lisäksi on käytössä vähäinen määrä Kurikan kaupungin talouspalveluiden työpanosta laskutukseen. Ulkopuolista työvoimaa on ostettu elintarvike- ja talousvesinäytteenottopalveluun. Ympäristöterveyden kokonaishenkilöresurssi on 14,8 htv. Yhteistoiminta-alue täyttää ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetun lain (410/2019) vaatimukset 10 henkilötyövuoden henkilöresurssista.

Terveystarkastajien ja osa ympäristöterveysjohtajan työpanoksesta jakaantuu elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvontaan. Henkilöstöllä on selkeä työnjako ja vastuualueet. Henkilökunta on osittain erikoistunutta (taulukko 1).

Kokonaisuudessaan elintarvikevalvontaan on käytössä 1,9 htv (407 htpv), terveydensuojeluvalvontaan 2,5 htv (541 htpv) ja tupakkavalvontaan (sisältää nikotiinikorvaustuotteet) 0,2 htv (41 htpv). Suunnitelmallisen valvonnan osuus on 15 %, 0,7 htv, (150 htpv) kokonaistyöajasta. Ei suunnitelmallisen valvonnan tehtäviin käytettävä aika on kokonaisuudessaan 3,8 htv (840 htpv). (Taulukot 2 ja 3). Ei suunnitelmallinen valvonta jakautuu taulukon 4 mukaisesti.

Taulukko 1. Ympäristöterveyspalveluiden käytettävissä oleva henkilöstö ja pääasialliset tehtävät.

Virkanimike	Vastuualue
Ympäristöterveysjohtaja	Hallinto, elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonta, vierasaineet
Terveystarkastaja	Elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonta, asumisterveys
Terveystarkastaja	Terveydensuojeluvalvonta, talous- ja uimavedet, asumisterveys
Terveystarkastaja	Elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonta, talousvesi
Terveystarkastaja	Elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonta, tupakan ja nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvat
Apulaisterveystarkastaja	Avustavat tehtävät 0,2 htv
Laskentasihteeri	Laskutus 0,1 htv
Kunnaneläinlääkärit 7 hlöä	Eläinlääkintähuolto, eläintaudit
Valvontaeläinlääkäri	Eläinsuojelu, eläintaudit, alkutuotannon hygieniavalvonta, sivutuotteet
Osa-aikaiset eläintenhoitajat 2 hlöä	Avustavat tehtävät 1,5 htv
Yhteensä käytettävissä 14,8 htv	

Taulukko 2. Resurssitarve ja käytettävissä olevat voimavarat suunnitelmalliseen valvontaan. Koonti taulukoista 6–8.

		Elintarvike	Terveydensuojelu	Tupakka ja nikotiinivalmisteet	Yhteensä
Resurssit (htpv/v)	Valvontatarve	72	71	6	150
	Toteutettavissa	72	71	6	150
Tarkastukset (lkm/v)	Tarkastustarve	201	85	29	315
	Toteutettavissa	201	85	29	315

Taulukko 3. Suunnitelma terveysvalvonnan voimavarojen jakautumisesta valvottaville toimialoille.

	Käytettävissä kokonaisuudessa [htv]	Käytettävissä kokonaisuudessa [htpv]	Käytettävissä kokonaisuudessa %	Käytettävissä suunnitelmalliseen valvontaan [htpv]
Elintarvikevalvonta	2,2	478	48 %	72
Terveysturvallisuusvalvonta	2,1	470	48 %	72
Tupakka- ja nikotiinivalvonta	0,2	42	4 %	6
Yhteensä	4,5	990	100 %	150

15 %

Taulukko 4. Ei suunnitelmalliseen valvontaan varatut resurssit [htpv]

	Elintarvike	Terveysten- suojelu	Tupakka	Yhteensä	
Neuvonta, ohjaus ja muu työ	70	70	19	159	19 %
Kouluttautuminen - Koulutustilaisuudet - Omaehtoinen kouluttautuminen - Uusiin/harvoin tarkastettaviin asiakokonaisuuksiin perehtyminen - Sijaisten perehdytys	60	60	4	124	15 %
Sidosryhmäyhteistyö, tiedottaminen, viestintä, ympäristöterveyden näkyvyyden edistäminen	60	60	1	121	14 %
Toiminnan suunnittelu ja raportointi - Valvontasuunnitelma ja sen seuranta ja raportointi - Tietojärjestelmien ylläpito ja kehittäminen - Organisaatiomuutokset	50	50	2	102	12 %
Asunnontarkastukset - Tarkastukset ja yhteydenottojen käsittely - Tuholaiset, savu- ja meluhaitat, ympäristöhygieniä		60	2	62	7 %
Laatukäsikirja	25	25	2	52	6 %
Asiakasvalitukset ja erityistilanteet - Ruokamyrkytykset, talousvesiepidemiat - Julkisten tilojen terveyshaittaepäilyt	25	25	1	51	6 %
Lisä- ja asiakirjatarkastukset - Näytteenottosuunnitelmat, valvontatutkimusohjelmat, erityistilannesuunnitelmat - Jälkivalvonta		50		50	6 %
Viranomaisnäytteenotto, lausunnot näytetuloksista, toimenpiteet - Talous- ja allasvesinäytetulosten syöttö	10	25		35	4 %
Valvontakohderekisterin ylläpito - Toiminnan lopettamis- ja vaihdosilmoitukset - Vuosimaksut	10	10	2	22	3 %
Varautuminen ja häiriötilanteet - Epidemiselvitystyöskentely - Valmiussuunnittelu - WSP	5	15		20	2 %
Lausunnot - Kaavat, YVA, eläinsuojat, jätevesien käsittely, vesihuoltolaitosten toiminta-alueet, rakennusluvut, keskusviranomaisen pyytämät	10	10		20	2 %
Uusien kohteiden hyväksyminen/ilmoitusten käsittely	5	5	2	12	1 %
Hallinnolliset pakkokeinot - Kieltojen, määräysten ja uhkasakkojen valmistelu - Jälkitarkastukset - Parveketupakointikiellot	5	5		10	1 %
Yhteensä	335	470	35	840	

2.3.2 Pätevyyden varmistaminen

Elintarvikevalvonnan valvontatehtäviä suorittavan henkilön pätevyys on määritelty elintarvikelaissa (297/2001, 32. §). Terveystensuojelulaista (763/1994, 7. § 3. mom.) löytyy terveydensuojelulain mukaisten tehtävien kelpoisuusvaatimukset. Valvontahenkilön pätevyys varmistetaan aina uuden henkilön valinnan yhteydessä.

2.3.3 Kouluttautuminen ja osaamisen varmistaminen

Valvonta-asetuksen (EY N:o 625/2017, 5. art. 4. kohta ja liite II) mukaisesti virallista valvontaa ja muita virallisia toimia suorittavalle henkilöstölle annetaan valvontaosa-alueeltaan ajantasaista perus- ja lisäkoulutusta, jonka ansiosta tehtävien hoito voidaan tehdä ajantasaisin tiedoin ja asiantuntevasti, ja valvonta ja muut viralliset toimet tehdään johdonmukaisesti. Henkilökunnan riittävän osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi tavoitteena on, että jokainen valvontaa tekevä viranhaltija kouluttautuu keskimäärin 8 päivää vuodessa. Kouluttautumista seurataan henkilöstötietojärjestelmän (HRD-järjestelmä OSS) avulla.

Koulutustarjontaa seurataan aktiivisesti ja koulutuksiin osallistumisesta päätetään kuukausipalaverissa. Koulutusmateriaali tuodaan yksikköön mahdollisuuksien mukaan kaikkien viranhaltijoiden käytettäväksi.

Alalle vakiintuneiden koulutuspäivien (ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliset ja alueelliset koulutuspäivät sekä ympäristöterveyspäivät) lisäksi koulutusta saadaan keskus- ja aluehallinnon viranomaisten ohjaus- ja koulutustilaisuuksista, alan toimijoiden, kuten korkeakoulujen ja yhdistysten seminaareista, webinaareista ja luennoista. Lisäksi jokainen valvoja perehtyy aktiivisesti ja oma-aloitteisesti lainsäädännön ja ohjeistusten muutoksiin esimerkiksi viranomaiskanavissa (Pikantti, Valviran ekstranet) ja ammattilehtien avustuksella.

2.3.4 Perehdyttäminen

Jokainen työntekijä perehdytetään työn alkaessa tai muuttuessa ja pitkän poissaolon jälkeen. Työhön opastusta tehdään aina työtavan tai -menetelmän vaihtuessa/muuttuessa, poikkeustilanteissa ja/tai sääntöjen/ohjeiden laiminlyöntien yhteydessä tai virheellisen toimintatavan tilanteessa.

Ympäristöterveysjohtaja perehdyttää työntekijät työpaikkaan sekä sen toimintaan ja toimintatapoihin, työolosuhteisiin, työpaikan haitta- ja vaaratekijöihin sekä niiden ennaltaehkäisyyn ja estämiseen, turvallisuusasioihin sekä häiriö- ja poikkeustilanteiden ohjeisiin ja toimintatapoihin. Terveystarkastaja perehdyttää työtehtäviin ja -menetelmiin, kuten valvontatyön tekemiseen, sekä työssä käytettäviin työvälineisiin ja -laitteisiin. Ympäristöterveyden perehdyttämisessä käytetään perehdyttämisohjetta ja -lomaketta, johon kirjataan perehdytyksen eteneminen.

Ympäristöterveydessä kannustetaan työntekijöitä omatoimisuuteen ja aloitteellisuuteen kysymisessä, kertaamisessa ja epäselvien asioiden selvittämisessä oman osaamisen ylläpitämiseksi ja edistämiseksi.

Ympäristöterveydessä päivitetään vuonna 2023 perehdytysohje ja -lomake.

2.4 Tietojärjestelmät

Ympäristöterveydenhuollossa käytetään keskitettyä toiminnanohjauksen ja tiedonhallinnan Vati-tietojärjestelmää, joka on yksikön apuna valvontakohteiden määrässä ja laadussa, toiminnanohjauksessa, valvontatoimissa ja valvonnan raportoinnissa. Ympäristöterveydessä on varattu työaikaa Vatiin ja sen ylläpitämiseen vaadittavaan työhön, johon kuuluu muun muassa raportoitujen tietojen oikeellisuuden tarkastaminen sekä käyttäjästä riippumattomien virheiden ilmoittaminen ylläpitäjälle. Ympäristöterveydessä Vatin pääkäyttäjänä on kaksi terveystarkastajaa, jotka osallistuvat VATI-järjestelmän käyttäjän kouluttamisen ja tiedottamisen Ajankohtaista VATIsta -tilaisuuksiin. Ympäristöterveyteen on laadittu VATI-järjestelmän tietojärjestelmäseloste, joka päivitetään vuoden 2023 aikana.

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikötietoja hallinnoidaan VYHA-järjestelmällä, johon kerätään valvontayksikköä ja valvontaa koskevat tiedot, muun muassa henkilöresursit sekä valvontasuunnitelma ja sen toteuman sanallinen arviointi. Ympäristöterveysjohtajan tehtävänä on koota ja ylläpitää VYHA-järjestelmään annettavia ympäristöterveyden tietoja.

2.5 Varautuminen ja häiriötilanteet

Ympäristöterveys varautuu ennalta elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviäviin epidemi-oihin. Elintarvike- ja terveydensuojelulainsäädännön (297/2021: 24 §; 763/1994: 8 §) vaatimusten mukaisesti ympäristöterveydessä on erityis- ja häiriötilanteet huomioiva valmiussuunnitelma, joka päivitetään vuoden 2023 aikana. Suunnitelman päivittämisestä vastaa ympäristöterveysjohtaja. Ympäristöterveyspalveluiden vastuualueelta osallistutaan valtakunnallisiin, alueellisiin ja paikallisiin valmiusharjoituksiin.

Asetuksen elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä (1365/2011, 4 §) mukaisen selvitystyöryhmän kokoonpanosta on sovittu ja selvitystyöryhmän nimeäminen viedään ympäristöterveyslautakunnan päätettäväksi vuoden 2023 alussa. Ympäristöterveydestä epidemiaselvitystyöryhmään kuuluvat ympäristöterveysjohtaja sekä talousvesivalvontaa ja/tai elintarvikevalvontaa tekevä terveystarkastaja. Selvitystyöryhmä toimii ja selvittää epidemioita asetuksen vaatimuksien mukaisesti ympäristöterveysjohtajan koollekutsumana. Selvitystyöryhmä kokoontuu tarvittaessa, mutta vähintään kerran vuodessa. Kokoontumisessa tiedotetaan aktiivisesti kaikista havaituista epidemiariskeistä. Työryhmän toimintaan on laadittu ohje, joka päivitetään ja viedään ympäristöterveyslautakunnan hyväksyttäväksi vuoden 2023 aikana.

Kurikan ympäristöterveyspalveluiden talousarviossa ei ole varauduttu laajojen epidemioiden selvittämiseen. Tarvittaessa taloudelliset resurssit varmistetaan lisätalousarviolla.

2.6 Viestintä ja näkyvyyden varmistaminen

Viestintään ja ympäristöterveyden näkyvyyden edistämiseen varataan henkilöstön työaikaa (taulukko 4). Viestinnän ja näkyvyyden edistämisen erityisvastuut on huomioitu työnjaoissa.

2.6.1 Kuntalaiset ja kunnan toiminnanharjoittajat

Kurikan kaupungin Internet-sivuille lisätään tietoa ympäristöterveydestä vuoden 2023 aikana. Internetsivujen tarkoituksena on auttaa kuntalaisia löytämään ympäristöterveyden tarjoamat palvelut ja perustietoa niistä. Lisäksi Internet-sivuilla on henkilökunnan yhteystiedot. Internet-sivut palvelevat myös yhteistoiminta-alueen toiminnanharjoittajia tarjoten apua elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan asioissa. Kuntalaiset ja kunnan toiminnanharjoittajat voivat esimerkiksi käyttää sähköistä Ilppa-järjestelmää, jossa voi ilmoittaa toiminnan aloittamisesta, keskeyttämisestä ja lopettamisesta sekä ruokamyrkytyspäilyistä. Ympäristöterveyden osion tietojen ajan tasalla pitäminen ja lisääminen kuuluvat kahden terveystarkastajan vastuualueelle.

Oleellinen osa kuntalaisille ja kunnan toiminnanharjoittajille annettavasta viestinnästä on tarkastuksilla ja tarkastuskertomuksissa, sähköpostitse, puhelimitse ja kirjeitse, ympäristöterveyden järjestämissä koulutustilaisuuksissa, toimintaa edeltävillä neuvonta ja ohjauskäynneillä mutta myös ympäristöterveyden toimitiloissa, annettava asiakaspalvelu, ohjaus ja neuvonta kysymyksiin, tiedusteluihin, valvontapyyntöihin ja valituksiin sekä toimivaltaiselle viranomaiselle tai asiantuntijalle ohjaaminen. Ympäristöterveydestä luetaan päivittäin kirjepostia ja yleissähköpostiosoitetta (terveystarkastajat@kurikka.fi), johon lähetetyt asiat hoidetaan eteenpäin asian vaatiman kiireellisyyden mukaisesti. Asiakkaita ohjeistetaan sopimaan tapaamiset ympäristöterveysjohtajan ja terveystarkastajien kanssa ennakolta puhelimitse tai sähköpostitse. Ympäristöterveyden tavoitettavuusaika on klo 10–14 välillä Kurikan kaupungin linjausten mukaisesti.

Oleellisista ajankohtaisista asioista, muutoksista esimerkiksi toiminnassa tai lainsäädännössä ja/tai valvonnan tuloksista ja hankkeista annetaan tietoa Internet-sivuilla sekä erikseen laadittavilla tiedotteilla ja ohjauskirjeillä, joita jaetaan tarvittaessa esimerkiksi paikallislehtiin tai toimintatyyppikohtaisesti kirjeitse tai sähköpostitse. Toimijoille annetaan oleellista tietoa heihin vaikuttavista asioista, kuten toiminnan riskiluokituksesta ja valvontatiheydestä usein myös tarkastuskertomuksessa. Lisäksi tarvittaessa tehdään ennen toiminnan aloittamista ohjaus- ja neuvontakäyntejä ja järjestetään ohjaavia ja neuvovia tilaisuuksia esimerkiksi etäviestintävälineitä käyttäen.

Valvontaa varten laadittu valvontasuunnitelma julkaistaan ympäristöterveyden Internetsivuilla ennen sen hyväksymistä ympäristöterveyslautakunnassa, mikä takaa kuntalaisille ja kunnan toiminnanharjoittajille mahdollisuuden lausua mielipiteensä siitä. Internet-sivuille lisätään voimassa oleva, hyväksytty valvontasuunnitelma ja maksutaksa.

Kuntalaisille ja kunnan toiminnanharjoittajille suunnatussa viestinnässä otetaan huomioon edellä mainitun lisäksi Kurikan kaupungin viestinnän säännöt ja ohjeet. Vuoden 2023 aikana on tarkoitus selvittää sosiaalisen median käyttämisen mahdollisuuksia kuntalaisten ja toiminnanharjoittajien tiedottamisessa sekä ajankohtaisen tiedon välittämisessä, mutta myös viranomaisen ja kuntalaisen ja/tai kunnan toiminnanharjoittajan vuorovaikutuksen lisäämisessä.

2.6.2 Kuntapäättäjät

Ympäristöterveyden viestinnässä otetaan huomioon kuntapäättäjät, erityisesti ympäristöterveyslautakunnan jäsenet. Heille annetaan tietoa ympäristöterveyden toiminnasta ja ajankohtaisista asioista säännöllisesti lautakunnan kokouksissa. Lisäksi elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan viranomaisena lautakunta saa tietoonsa ja päätettäväkseen lautakunnalle kuuluvat asiat.

Kuntapäättäjille suunnatussa viestinnässä otetaan huomioon edellä mainitun lisäksi Kurikan kaupungin viestinnän säännöt ja ohjeet.

2.6.3 Sidosryhmät

Ympäristöterveyden tärkeimpiä sidosryhmiä ovat muut viranomaiset eli paikallisesti kuntien rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, alueellisesti ympäristöterveydenhuollon muut yksiköt, tartuntatauti- ja pelastusviranomainen, aluehallintovirasto ja ELY-keskus ja valtakunnallisesti ministeriöt (MMM ja STM) sekä keskusviranomaiset (Valvira ja Ruokavirasto). Lisäksi asiantuntijaorganisaatioiden, kuten Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja Hyvinvoinnin laitoksen ja Säteilyturvakeskuksen kanssa, tehdään tarvittaessa yhteistyötä ja viestitään valvonnan havainnoista.

Paikallisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kanssa pidetään aktiivisesti yhteyttä erilaisten tapausten selvittämisessä/hoitamisessa. Lisäksi kokoonnutaan neuvotteluun tarvittaessa.

Alueella on vakiintunut pidettäväksi vuosittain huippukokous, jossa Keski- ja Etelä-Pohjanmaan sekä Pohjanmaan alueen elintarvike- ja terveydensuojeluvalvontaa tekevä henkilöstö kokoontuu yhteen pohtimaan ja linjaamaan sekä jakamaan tietotaitoa valvonnan ajankohtaisia asioista ja aiheista. Etelä-Pohjanmaan alueen kahden muun ympäristöterveysyksikön (Seinäjoen ja Kauhajoen alueet) kanssa on käynnistetty vuoden 2022 aikana yhteistyötä, ja sitä jatketaan ja kehitetään vuoden 2023 aikana.

Aluehallintoviraston kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä ja tietojen vaihtoa. Yksiköstä osallistutaan aluehallintoviraston järjestämiin työkokouksiin ja työnohjaustilaisuuksiin. Ympäristöterveydestä toimitetaan aluehallintovirastoon edellytetyt raportoinnit ja koosteet. Pelastusviranomaisen kanssa tehdään yhteistyötä varautumisessa. ELY-keskuksen kanssa tiedonvaihto liittyy pääasiassa talous- ja uimaveden valvontaan.

Valtioneuvoston asetuksen (1365/2011), elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä mukaisesti, Kurikan kaupungin ympäristöterveyslautakunta nimeää epidemioiden selvittämistä varten selvitystyöryhmän vuoden 2023 alussa. Tästä tarkemmin luvussa 2.5 varautuminen ja häiriötilanteet.

Valtakunnallisten viranomaisten kanssa tehdään yhteistyötä ja viestitään yksikön valvon-
nasta ja sen havainnoista oma-aloitteisesti tarvittaessa sekä säädellyin keinoin ja menetel-
min.

2.6.4 Organisaation sisäinen viestintä

Ympäristöterveydessä pidetään säännöllisesti, vähintään kuukausittain, valvonnan palave-
reita tiedonkulun varmistamiseksi ja yhtenäisten toimintatapojen ylläpitämiseksi ja luo-
miseksi. Organisaatiossa kannustetaan henkilöstöä omatoimisuuteen ja aloitteellisuuteen
tiedon jakamisessa ja viestinnän kokonaisvaltaisessa kehittämisessä.

2.6.5 Viestintä häiriötilanteissa

Ympäristöterveyden häiriötilanteiden viestintää ja sen vastuita on kuvattu ympäristöter-
veyspalveluiden valmiussuunnitelmassa sekä elintarvikkeen ja veden välityksellä leviävien
epidemioiden selvitys sekä tiedottaminen, selvitystyöryhmän keskeiset tehtävät ja yhteys-
tiedot –ohjeessa. Ohje päivitetään vuoden 2023 aikana.

3 Yksikön valvontatyön yleiset periaatteet ja tavoitteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU 625/2017) virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista (jatkossa virallinen valvonta-asetus) annetaan vaatimuksia elintarvikevalvonnalle. Samoja vaatimuksia halutaan vapaaehtoisesti noudattaa ympäristöterveydessä myös terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnassa. Ympäristöterveyden toiminta pohjautuu laadunhallintaan (luku 3.1) sekä jatkuvan parantamisen PDCA-periaatteeseen eli suunnittelun (P), toteutuksen ja seurannan (D), arvioinnin ja raportoinnin (C) sekä kehittämisen (A) menetelmiin, josta tarkemmin (luvuissa 3.2–3.4).

Viranomaistyössä otetaan huomioon hallintolaissa (434/2003, 2. luku) asetetut hyvän hallinnon perusteet eli hallinnon oikeusperiaate, palveluperiaate ja palvelun asianmukaisuus, neuvonta, hyvän kielenkäytön vaatimus sekä viranomaisten yhteistyö. Hyvän hallinnon perusteilla taataan ympäristöterveyden asiakkaille oikeusturvan toteutuminen ja viranomaisresurssien mahdollisimman tehokas käyttö.

Ympäristöterveyden valvonnan luottamuksellisuus pohjaa lakiin viranomaistoiminnan julkisuudesta (621/1999). Valvonnan on tarkoituksena olla avointa ja siinä noudatetaan hyvää tiedonhallintatapaa. Lähtökohtaisesti viranomaisen asiakirjat ovat julkisia, mutta samaisen lain salassapitovelvoitteita noudatetaan. Tiedonpyytäjiä kohdellaan tasapuolisesti (lain 3. luku oikeus saada tietoa asiakirjasta). Valvonnasta ja sen tuloksista tiedotetaan kunnan valvontasuunnitelman mukaisesti (luku 2.6) ja esimerkiksi Oiva-järjestelmää käyttäen elintarvikelain mukaisesti (297/2021, 16. §).

Ympäristöterveyden viranomaistyössä noudatetaan lainsäädännön vaatimuksia ja pyritään varmistamaan ympäristöterveydenhuollon valvottavien lakien (Liite 1) tarkoituksen toteutuminen. Lisäksi toiminnan suunnittelussa huomioidaan keskus- ja aluehallinnon linjaukset elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvontaan (valtakunnalliset valvontaohjelmat), siltä osin kuin ne paikallisesti ovat tarpeellisia, tarkoituksenmukaisia ja toteutettavissa.

3.1 Laadunhallinta

Ympäristöterveyden toiminnalle on JIK ky:n aikana laadittu yleinen sekä elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan laatujärjestelmät, jotka silloinen elintarvike-, terveydensuojelu-, ja tupakkavalvonnan viranomaisella on hyväksynyt (vuosina 2013–2015). Koska JIK ky:n aikainen toiminta vastaa hyvin pitkälle Kurikan järjestämää ympäristöterveydenhuollon toimintaa, on tarkoituksenmukaista noudattaa laatujärjestelmää myös nykyisessä toiminnassa.

Laatujärjestelmää päivitetään tarvittaessa ja tulevaisuudessa on tavoitteena saada laatujärjestelmä kokonaisuudessaan hyväksyttäväksi myös uudelle viranomaiselle (ympäristöterveyslautakunta). Vuoden 2023 aikana laatujärjestelmästä tarkistetaan ja päivitetään tarvittaessa toimintaa vastaavaksi ainakin yleinen osa. Tarkistuksen ja päivityksen jälkeen yleinen osa viedään hyväksyttäväksi ympäristöterveyslautakuntaan.

Laatujärjestelmän kokonaisuudesta vastaa yksi terveystarkastaja. Sen päivittämiseen ja kehittämiseen osallistuvat myös ympäristöterveysjohtaja ja muut terveystarkastajat.

3.2 Suunnittelu

Ympäristöterveyden viranomaisvalvonta tehdään säännöllisesti, riskiperusteisesti ja sopivalla tiheydellä. Valvonnan suunnittelun työkaluna ympäristöterveyden kokonaisuutta ajatellen on ympäristöterveyden valvontasuunnitelma, jossa huomioidaan:

- lainsäädännön asettamat vaatimukset,
- valtakunnallisissa valvontaohjelmissa määritellyt valvonnan yleiset tavoitteet, periaatteet sekä kehittämisteemat ja niistä johdetut painopistealueet
- valvontakohteet, niiden riskiluokitus ja tarkastustiheys (luvut 4.1 ja 4.2),
- muut viralliset toimet, kuten kuntalaisten ja kunnan toiminnanharjoittajien ohjaus ja neuvonta (luku 2.6.1),

- mahdollinen ennakoimaton työ, kuten valvontapyyntöihin, valituksiin ja epäilyihin perustuva valvonta, takaisinvetojen hoitaminen sekä vesivälitteisten epidemioiden ja ruokamyrkytysten selvittäminen, talous- ja uimavesien häiriötilanteiden selvittäminen (luku 2.3.1, taulukko 4 sekä luku 4.2.3),
- aikaisemmat valvontatulokset,
- mahdolliset auditointi-, arviointi- ja asiakaspalautteet sekä niiden edellyttämät korjaavat toimenpiteet,
- toimintaympäristön ja siinä tapahtuvien muutoksien vaikutus valvontayksikön toimintaan (luku 1.3)
- Kurikan kaupungin strategia (vuoden 2024 suunnittelusta alkaen).

3.3 Toteutus ja seuranta

Ympäristöterveyden viranomaistyötä tehdään yksikössä valvontasuunnitelmaan pohjautuen. Yksikön henkilökunnalla on työnjako ja vastuualueet (luku 2.3.1). Työnjaon ja vastuualueiden tarkistukset ja mahdolliset muutokset niihin tehdään ainakin valvontasuunnitelman laatimisen yhteydessä. Jokainen yksikön viranhaltija tekee henkilökohtaisen työsuunnitelman, jossa suunnitelman mukainen työ on suunniteltu ja aikataulutettu vuoden ajalle. Suunnitelmallinen työ tehdään ennakoimattoman työn ohessa ja tarvittaessa suunnitelmallisen työn suunnitelmaa päivitetään.

Valvontasuunnitelman toteutumista seurataan vuoden aikana säännöllisesti kolmen kuukauden välein (helmi-, touko-, elo- ja marraskuun loppu) yksikön kuukausipalavereiden yhteydessä. Kolmen kuukauden välein tehtävässä seurannassa kiinnitetään huomiota:

- elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan suunnitelmallisten tarkastusten ja näytteenottojen kappale- ja käytetyn ajan määrään suhteessa suunniteltuun,
- suunnitelmallisten tarkastusten määrään suhteessa resursseihin (työntekijäkohtainen suhdeluku toiminnanohjausjärjestelmässä),
- valvontatulojen (vuosimaksut ja tarkastustulot) kehitykseen,
- valvonnan painopisteiden etenemisen ja tavoitteiden saavuttamiseen sekä
- ennakoimattoman työn (mm. valvontapyynnöt, valitukset ja epäilyihin perustuva valvonta, takaisinvetojen hoitaminen sekä ruokamyrkytysten selvittäminen) määrään.

Yksikön jokaisessa kuukausipalaverissa seurataan valvonnan eri osa-alueiden keskeisiä havaintoja ja tuloksia, epäkohtia ja niiden määriä sekä valvontatoimien loppuun saattamista kohteissa, joissa neuvonnalla, ohjauksella ja/tai kehottamisella ei ole saavutettu lain-säädännön vastaisten epäkohtien korjaamista ja/tai poistamista.

3.4 Arviointi ja raportointi

Ympäristöterveyden jatkuvaan parantamiseen kuuluu valvonnan toteutumisen arviointi ker-ran vuodessa. Elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan seurannassa (luku 3.3) saatuja tietoja ja niiden takia tehtyjä välittömiä toimenpiteitä analysoidaan suunnitellun toi-minnan ja tarkastusten kattavuuden, tarkastusten ja näytteiden määrän, toiminnan laadulli-sen arvioinnin sekä valvonnasta saatujen tulojen ja niiden kohdentumisen, voimavarojen ja yhteistoiminta-alueen toimivuuden, toiminnan kehittämistarpeiden sekä arviointi- ja ohjaus-käyntien näkökulmista. Jokaisen arviointinäkökulman analysoimiseksi on valittu vähintään yksi arvioinnin kohde (Taulukko 5).

Valvonnan arviointi viedään käsittelyyn ja hyväksyttäväksi Kurikan kaupungin ympäristö-terveyslautakunnalle. Käsittelyn jälkeen se raportoidaan aluehallintovirastolle VYHA-järjes-telmän kautta. Raportoinnissa noudatetaan valtakunnallisia ohjeita ja aikatauluja.

Taulukko 5. Valvonnan arvioinnin näkökulmat ja kohteet.

Arvioinnin näkökulma	Arvioinnin kohde
Suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus	- elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan (sisältää nikotiinikorvaustuotteet) valvonnan kattavuus - valtakunnallisten ja omien painopisteiden valvonnan toteutuminen - tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määrä ja laatu sekä viranomaisen toimenpiteet näiden epäkohtien korjaamiseksi ja asioiden saattamiseksi määräystenmukaiselle tasolle - tarkastuksilla esiin tulleet muut keskeiset havainnot
Tarkastusten ja näytteiden määrä sekä niihin käytetty aika	- toteutuneiden tarkastusten lukumäärä ja niihin käytetty aika - näytteet ja analyysit - valvontahankkeisiin osallistuminen - trendiseuranta viiden vuoden ajanjaksolla (alkaa vuodesta 2023)
Toiminnan laadullinen arviointi	- ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan määritettyjen tavoitteiden saavuttaminen - painopistealueiden edistyminen
Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen	- valvonnasta kertyvät maksutulot toimialoittain - valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen, tieto siitä onko valvonnasta saadut tulot kohdennettu ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämiseen
Voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus	- voimavarojen määrä suhteessa lainsäädännön vaatimuksiin, valvontatarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan - selvitys, paljonko voimavaroja on käytetty ennalta suunniteltuihin valvontatehtäviin ja kuinka paljon muihin tehtäviin - erittely henkilöstövoimavarojen kohdentumisesta eri lakien mukaiseen valvontaan (VYHA) - valvonnan tehokkuuden toteutuminen (keskusviranomaisen tehokkuusmääritelmä)
Toiminnan kehittämistarpeet	- toimenpiteet, joilla yksikön toimintaa parannetaan seuraavalla toimintavuodella
Auditoinnit sekä arviointi- ja ohjauskäynnit	- havaitut hyvät toimintatavat, kehitettävää, korjattavaa

3.5 Kehittäminen

Ympäristöterveyden valvontaa kehitetään yhteistoiminta-alueella valvontasuunnitelman toteuman seurannassa ja arvioinnista saatujen tietojen sekä lainsäädäntömuutosten perusteella. Myös uusien tutkimustulosten, riskien ja ilmiöiden aikaansaamat kehitystarpeet sekä asiakkailta, yhteistyötahoilta, sidosryhmiltä sekä ulkopuolisilta arvioijilta (aluehallintovirasto: arviointi- ja ohjauskäynnit) saatu palaute ja kehittämisehdotukset pyritään huomioidaan toiminnassa.

Esiin nousseet kehittämistarpeet käsitellään viipymättä esimerkiksi kuukausipalaverissa. Akuutisti tarvittavat muutokset toimintaan tehdään heti. Ei kiireelliset, mutta kehitystä vaativat asiat huomioidaan seuraavan vuoden valvontasuunnitelman laadinnassa.

4 Elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonta

4.1 Valvontakohteet

Elintarvikelaissa (297/2021, 8,10 ja 13 §) määritellään alkutuotannon, elintarvike- ja kontaktimateriaalitoiminnan rekisteröimiseksi tehtävä ilmoitusmenettely sekä toiminnan keskeyttämis- ja lopettamisilmoitukset. Lisäksi elintarvikelaissa säädetään (9 ja 11 §) hyväksytystä itujen alkutuotantopaikasta sekä elintarvikehuoneistosta ja niiltä vaadittavasta hyväksynnän hakemisesta viranomaiselta. Ympäristöterveydessä käsitellään rekisteröinti-ilmoitukset ja hyväksymishakemukset elintarvikelain (10. § 6. mom.) mukaisesti. Toimipaikka-, toiminta- ja ilmoitusten sekä hakemusten käsittelytiedot tallennetaan VATI-järjestelmään.

Terveydensuojelulaissa säädellään laissa lueteltujen toimipaikkojen ja toimintojen käytöstä tehtävistä ilmoituksista, talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksymisestä sekä vedenjakelualueen ilmoittamisesta. Ympäristöterveydessä käsitellään ilmoitukset ja tehdään hyväksymismenettely terveydensuojelulain (15. §, 18. § 4. mom.) edellytysten mukaisesti. Toimipaikka-, toiminta- sekä ilmoitusten ja hakemusten käsittelytiedot tallennetaan VATI-järjestelmään.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynnin luvanvaraisuudesta ja tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuudesta säädetään tupakkalaissa (549/2016, 44. ja 50.§) ja nikotiinivalmisteiden luvanvaraisuudesta lääkelaissa (395/1987, 54. a-e §) Ympäristöterveydestä myönnetään lupa tai annetaan ilmoituksen vastaanottoilmoitus tupakkalain (45. ja 50. §) mukaisesti. Lääkelain mukaiset nikotiinivalmisteiden hakemukset käsitellään lääkelain (395/1987, 54. a §) mukaisesti. Toimipaikka-, toiminta- sekä ilmoitusten ja hakemusten käsittelytiedot tallennetaan VATI-järjestelmään.

Aiemmin mainitut, eri lakien perusteella ilmoitetut ja hyväksytyt kohteet ja toiminnot kuuluvat pääsääntöisesti säännöllisesti, riskiperusteisesti ja sopivalla tiheydellä suoritettavan valvonnan (tarkastukset, näytteenotto) piiriin. Ympäristöterveyden elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan kohteet ovat valvontasuunnitelmassa (taulukot 6–8).

4.2 Tarkastukset

4.2.1 Tavoitteet

Yksittäisen tarkastusten tavoitteena on tutkia jokin yksityiskohta tai laajempi kokonaisuus todentamaan, täyttyvätkö lainsäädännössä esitetyt vaatimukset (Evira 16044/1, 8.). Elin-
tarvikevalvonnan tarkastuksilla tarkastetaan alkutuotannon tai elintarvikehuoneiston raken-
teellinen ja toiminnallinen vaatimustenmukaisuus, alkutuotannon tuotteiden, elintarvikkei-
den ja elintarvikekontaktimateriaalien turvallisuus, alkutuotannon tuotteiden, elintarvikkei-
den terveydellinen ja muu elintarvikesäädösten mukainen laatu sekä alkutuotannon tuot-
teista, elintarvikkeista ja elintarvikekontaktimateriaaleista annettavien tietojen riittävyys ja
oikeellisuus (L 297/2021, 1. §; Alkutuotannon elintarvikevalvonta –ohjeet 28.3.2022).

Terveysuojelulain mukaisilla tarkastuksilla selvitetään, aiheutuuko toiminnasta terveys-
haittaa tai esiintyykö tarkastuskohteessa sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi ter-
veyshaitta voi syntyä. Terveyshaitalla tarkoitetaan ihmisessä todettavaa sairautta, muuta
terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väes-
tön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä. (L 763/1994, 1. §).

Tupakkavalvonnassa tarkoituksena on tarkastaa tupakkalain mukaisen myynnin ja muu
luovuttamisen, omavalvonnan, markkinointi- ja esilläpitokieltojen sekä tupakointikieltoja ja
–rajoituksia koskevien velvoitteiden noudattamista (L 549/2016, 8. §).

4.2.2 Suunnittelu

Valvontakohteiden valvontaa tehdään säännöllisesti, riskiperusteisesti ja sopivalla tihey-
dellä. Elintarvikkeiden alkutuotannon valvontakohteiden tarkastustiheydet määritetään
Ruokaviraston Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi –ohjeella (Ruokavirasto
2020 a). Rekisteröidyn elintarviketoiminnan ja hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen tar-
kastustiheyden määrittäminen tehdään kaksivaiheisesti. Ensimmäisessä vaiheessa teh-
dään perusvalvontatiheyden laskeminen Ruokaviraston Elintarvikehuoneiston ja kontakti-
materiaalitoiminnan riskiluokitus ja elintarvikelainsäädännön mukaisen valvontatarpeen

määrittäminen –ohjeella (1028/04.02.00.01/2022/5). Tästä ohjeistuksesta poiketaan vain perustellusta syystä ja paikalliseen riskinarviointiin perustuen. Toinen vaihe toteutuu, mikäli valvontakohteen valvontatiheyttä on tarve nostaa. Mikäli valvoja arvioi, että elintarvikelainsäädännön vaatimukset eivät täyty, valvoja tekee uusintatarkastuksen perusvalvontatiheydeksi määritettyjen valvontakertojen lisäksi.

Terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan kohteiden riskinarviointi tehdään ja valvontatarve määritellään yksikön laatujärjestelmän mukaisesti.

Kurikan kaupungin ympäristöterveyspalveluiden yhteistoiminta-alueen elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan valvontakohteet, valvontakohteiden valvontatarve (sisältää arvion uusintatarkastusten määrästä) ja valvontaan käytettävä aika on arvioituna kohdetyyppikohtaisesti ja kokonaisuudessaan (taulukot 6–8).

Taulukko 6. Elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma. Ruokaviraston ohjeet työajan käytöstä toimintatyyppien valvontaan, kohteiden lukumäärä valvonta-alueella sekä tarkastussuunnitelma toimintatyyppikohtaisesti vuodelle 2023.

Toimintatyyppi	Valvonta- tarve ⁽¹⁾ tark. / vuosi	Käytet- tävä aika (h)	Kohteiden määrä 2023	Tarkas- tus- tarve 2023	Tarkas- tus- suunni- telma 2023
Maitonesteiden valmistus	6	2,5	1	6	6
Juuston valmistus	2–6	2,5	3	10	10
Voin ja rasvaseosten valmistus	6	2,5	1	6	6
Liha-alan valmistus (< 1 M kg/v)	2	3,5	1	2	2
Lihan käsittely, kansalliset helpotukset	0,5	2	4	2	2
Kala-ala, Kalajalosteiden valmistus	3	3,5	1	3	3
Muna-ala, munapakkaamo	1	2,5	2	2	2
Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	0,35–0,5	3,5	2	3	3
Leipomotuotteiden valmistus, ei helposti pilaantuvia	0,35	2,5	1	1	1
Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia tuotteita	0,5	3,5	9	4	4
Muiden viljatuotteiden valmistus	0,35–0,5	3,5	4	4	4
Myllytoiminta	0,5	3,5	1	1	1
Pakkaamatoiminta ja kauppakunnostus	0,35	3,5	3	0	0
Makeisten / Juomien valmistus	0,35	2,5	2	0	0
Elintarvikkeiden vähittäismyynti	0–2	3	54	20	20
Grilli- ja pikaruokatoiminta	0,35–0,5	2,5	13	6	6
Kahvilatoiminta	0,35–0,5	3	18	6	6
Pubitoiminta	0	2	5	1	1
Ravintolatoiminta	0,35–2	3,5	42	32	32
Pitopalvelu	0,5	3,5	9	3	3
Suurkeittiö, keskuskeittiötoiminta	0,5–2	3,5	12	13	13
Suurkeittiö, laitoskeittiö	0,5–1	3,5	20	13	13
Tarjoilukeittiötoiminta	0,35	2,5	53	15	15
Elintarvikkeiden kuljetukset	0,35	2,5	9	1	1
Elintarvikekontaktimateriaalien jakelu tai markkinointi / maahantuonti	0,3	6	1	0	0
Hunajantuotanto	0		19		
Lihantuotanto	0		384		
Maidontuotanto	0,2	1	126	20	20
Munantuotanto	0,2	1	5	0	0
Peltoviljely	0		7	0	0
Puutarhaviljely, avomaa	0,3	1	6	6	6
Puutarhaviljely, kasvihuone	0,2	1	1	1	1
Uusinta C (arvio)	-	2	20	20	20
Yhteensä			839	201	201

¹⁾ Huomioitu kohteiden riski- ja kokoluokka Ruokaviraston ohjeen 1028/04.02.00.01/2022 mukaan

Taulukko 7. Terveysturvallisuuden tarkastussuunnitelma. Valviran ohjeet tarkastustihydestä ja työajan käytöstä kohdetyyppien valvontaan, kohteiden lukumäärä valvontaluueella sekä tarkastussuunnitelma toimintatyyppikohtaisesti vuodelle 2023.

Suunnitelmallisen valvonnan toimintatyyppi	Riskiluokka	Tarkastustiheys / v	Käytettävä aika (h)	Kohteiden määrä	Tarkastustarve ⁽¹⁾ 2023	Tarkastussuunnitelma 2023
Majoitustoimintaan tarkoitettu tila	2 - 1	0,2	5	21	5	5
Yleinen liikuntatila	1	0,2	4	17	6	6
Yleinen sauna	2	0,5	3	2	0	0
Yleiset uimarannat (EU-uimarannat)	2	1	3	4	1	1
Pienet yleiset uimarannat				11	6	6
Yleiset altaat	3	1	6	8	5	5
Päiväkoti, ryhmäperhepäiväkot, leikkitoiminta ja muu päivätoiminta	2	0,3	6	23	3	3
Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten ilta- päiväkerhot ja sisäleikkipuistot	2 - 1	0,25	5	26	3	3
Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, korkeakoulu, muu aikuiskoulutus ja muut koulut ja oppilaitokset	2	0,3	9	47	12	12
Vanhainkoti, vanhusten tehostetun palveluasumisen yksiköt, Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö, muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutajat; tehostettu palveluasuminen), Ensi- ja turvakodit, perhekuntoutusyksiköt, Muut yksiköt	2	0,3	6	30	4	4
Perhekodit, lastenkodit, koulukodit, nuorisokodit, muut lastensuojeluyksiköt	2	0,3	6	7	1	1
Solarium	2	0,2	3	1	0	0
Kosmetologiset huoneistot ja laitokset, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	2 - 1	0,25	4	22	2	2
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)	3	1 - 0,5	9	23	16	16
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	2	0,5 - 0,3	7	67	15	15
Elintarvikealan yrityksen käyttämä talousvesi			1,5	7	3	3
Vedenottamo tai talousveden tukkumyynti	3	2 - 1	6	5	4	4
Yhteensä				321	86	86

Taulukko 8. Tupakkalain valvonnan tarkastussuunnitelma. Valviran ohjeet tarkastustiheydestä ja työajan käytöstä kohdetyyppien valvontaan, kohteiden lukumäärä valvonta-alueella sekä tarkastussuunnitelma toimintatyyppikohtaisesti vuodelle 2023.

Tupakkalain mukainen toimintatyyppi	Tarkastus- tiheys / v	Käytetty aika (h) ¹⁾	Kohteiden määrä	Tarkastus- tarve 2023	Tarkastus- suunnitelma 2023
Tupakkatuotteiden myynti, mainonta ja esilläpito: Vähittäis- ja tukkumyynti	0,3–0,5	2	38	19	19
Tupakointikiellot ja -rajoitukset: Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa on erillinen tupakointitila	0,3	2	2	0	0
Vuosittaiset tapahtumat, savuttomuus ja tupakan myynti	0,2	2	6	0	0
Leikkikenttien savuttomuus	0	0,5	71	0	0
EU-rantojen savuttomuus	0	0,5	4	0	0
Nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta Lääkelaki (395/1987)	0,3–0,5	1	19	10	10
Yhteensä			140	29	29

¹⁾ Tehdään aina muun tarkastuksen yhteydessä

4.2.3 Toteutus

Valvontasuunnitelman mukaisella tarkastuksella tarkastettavat kokonaisuudet määräytyvät valvontakohteen tyyppin sekä toiminnan luonteen ja laajuuden mukaisesti. Lisäksi kokonaisuuteen vaikuttavat valvontakohteen edellisellä tarkastuksella havaitut epäkohdat/puutteet sekä valvonta-ajankohdan painopistealueet. Elintarvikevalvonnan kohteissa tarkastettavat kokonaisuudet poimitaan joko alkutuotannon elintarvikevalvonta –ohjeista tai rekisteröidyn elintarviketoiminnan tai hyväksytyn elintarvikehuoneiston Oiva-arviointiohjeista. Kaikki Oiva-arviointiohjeissa esitetyt, toiminnassa/kohteessa sovellettavat asiat tarkastetaan kuitenkin vähintään kerran kolmessa vuodessa. Valvontasuunnitelman mukaisia terveyden- suojele- ja tupakkavalvonnan tarkastukset tehdään ympäristöterveyden laatu järjestelmän mukaisesti.

Tarkastuksia tehdään valvontakohteissa, mutta myös valvontakohteeseen kuulumattomassa tilassa etä- ja/tai asiakirjatarkastuksina. Asiakirjatarkastuksia käytetään silloin, kun tarkastus ei edellytä tarkastuskohteen olosuhteiden havainnointia eikä valvontakohteessa paikan päällä käymisellä saavuteta lisäarvoa asian selvittämisessä. Asiakirjatarkastusta voidaan käyttää myös silloin, kun valvontakohteessa ei voida käydä tarkastuksella esimerkkinä voidaan mainita kotirauhan piirissä oleva ilmoitusvelvollinen toiminta.

Valvontasuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia voivat olla esimerkiksi ympäristöhygieni-
aan, meluun tai savuun liittyvät valitustarkastukset, ruokamyrkytyspäilyyn liittyvät tarkas-
tukset tai talousveden häiriötilanteisiin liittyvät tarkastukset. Edellä mainittuja tapauksia
varten ympäristöterveyden laatujärjestelmässä on toimintaohjeet. Valvontasuunnitelman
ulkopuolisiin tarkastuksiin kuuluvat myös asumisterveysvalvonnan tarkastukset, joihin on
ympäristöterveyden laatujärjestelmässä tarkastusohje ja lomake.

Kaikista virallisen valvonnan tarkastuksista laaditaan hallintolain (39 §:n 2. mom.) mukai-
nen tarkastuskertomus, joka toimitetaan asianosaisille mahdollisimman nopeasti tarkastus-
käynnin jälkeen. Tarkastuskertomusten laadintaan käytetään VATI-tietojärjestelmää. Tar-
vittaessa valvovan viranomaisen on tehtävä hallintopäätöksiä hallintolain 7. luvun mukai-
sesti. Myös hallintopäätökset viedään VATI-järjestelmään.

Valvonnan perusteella on ryhdyttävä tarvittaviin toimiin ja toimenpiteisiin aina ja viipymättä,
kun siihen on aihetta. Elintarvike-, terveydensuojelu- tai tupakkavalvonnan alaista toimin-
taa harjoittavalla toiminnanharjoittajalla on velvollisuus ja vastuu korjata niin omatoimisesti
havaitut kuin viranomaisen havaitsemat epäkohdat ja puutteet. Mikäli valvontatyössä an-
netaan korjauskehotuksia ja/tai käytetään pakkokeinoja, varmistetaan, että toiminnanhar-
joittaja ryhtyy korjaamaan tai poistamaan havaitut säädösten vastaisuudet (jälkivalvonta).

Tarkastuksista ilmoittamisessa noudatetaan hallintolain (434/2004, 39§ 1. mom.) säädök-
siä. Elintarvike- ja tupakkavalvonta suoritetaan pääsääntöisesti ennalta ilmoittamatta. Eri-
tyisestä syystä (esim. kohteen edustajan läsnäolo on välttämätöntä tarkastustilanteessa)
tarkastuksesta voidaan ilmoittaa etukäteen. Terveysterveysvalvonnan tarkastukset teh-
dään ennalta ilmoittaen ja asianomaiselle varataan mahdollisuus osallistua tarkastukseen.

4.3 Näytteenotto, ulkopuoliset asiantuntijat ja käytettävät laboratoriot

4.3.1 Talous- sekä allas- ja uimaveden ennalta suunniteltu näytteenotto

Talousveden laadun säännölliset valvontatutkimukset ja vähimmäistutkimustiheydet on määritelty Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (1352/2015) sekä asetuksessa pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001). Allasvesien laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty asetuksessa uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (315/2002). Uimavesien laatu- ja näytteenottovaatimukset annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (354/2008) ja asetuksessa (177/2008) yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta.

Talous- ja uimaveden viranomaisnäytteet otetaan edellä mainittujen asetusten vähimmäisvaatimusten mukaisesti (Taulukko 9). Näytemäärät ja tutkittavat muuttujat on yksityiskohtaisesti sisällytetty talousvettä toimittavien laitosten vedenjakelualuiden ja uimarantojen näytteenottosuunnitelmiin sekä uimahallien ja kylpylöiden valvontatutkimusohjelmiin.

Taulukko 9. Talous- ja uimaveden viranomaisnäytteet.

Talousvesi 1352/2015

Vedenjakelualueelle toimitettavan tai tuotettavan veden määrä (m ³ /vrk)	Näytteiden määrä vuodessa vähintään	Kohteiden määrä yhteensä	Näytteitä (ei sisällä uusintoja)
	Jatkuva valvonta	Jaksottainen seuranta	
10–50	1	1 kahden vuoden välein	15
51–100	4	1	1
101–1 000	5	1	2
1001–2000	7	2	2
2001–3 000	10	2	1
			60

Talousvesi 401/2001

Vedenjakelualueelle toimitettavan tai tuotettavan veden määrä (m ³ /vrk)	Näytteiden määrä vuodessa vähintään		
7– <10	1	12	12
4–7	0,5	20	10
<4	0,3	27	8
			30

Allasvesi 315/2002

Jokaisesta altaasta 4 näytettä / vuosi ja 1 lisänäyte/allas 5 000 käyntikertaa kohti	14	56

Uimarantavesi 177/2008

Yksi uimavesinäyte otetaan noin kaksi viikkoa ennen kunkin uimakauden alkua. Tämän näytteen lisäksi on aina otettava ja analysoitava vähintään kolme näytettä uimakauden aikana	4	16

Uimarantavesi 354/2008

Uimakauden aikana on aina otettava ja analysoitava vähintään kolme näytettä	11	33

Yhteensä

109

195

4.3.2 Talous- sekä allas- ja uimaveden näytteenottaja

Talous- sekä allasveden näytteenoton hoitaa pääsääntöisesti ulkopuolinen, pätevä (henkilösertifioitu) laboratorion näytteenottoja. Asetuksen (401/2001) mukaisten talousvesikohteiden näytteenotosta on kilpailutettu sopimus, josta tiedotetaan asetuksen soveltamispiiriin kuuluvia talousvettä toimittavia laitoksia ja elintarvikehuoneistoja. Asetuksen soveltamispiiriin kuuluvalla toimijalla on mahdollisuus poikkeusluvalla ottaa talousvesinäyte omatoimisesti ja toimittaa näyte tutkituttavaksi terveydensuojelulain (49 a §) vaatimukset täyttä-

mään tutkimuslaboratorioon. Tilanteissa, joissa jokin muu kuin laboratorion tai viranomaisen edustaja suorittaa näytteenoton, varmistetaan ohjeistuksin, että näytteenottaja tuntee näytteenottoon liittyvät yleiset periaatteet.

Uimaveden näytteenoton hoitaa terveydensuojelun tehtäviä hoitava viranhaltija.

4.3.3 Ennalta suunniteltu elintarvikevalvonnan näytteenotto ja näytteenottaja

Elintarvikevalvonnan viranomaisnäytteenotossa noudatetaan komission asetuksen (EY N:o 2073/2005 elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista) vaatimuksia. Elintarvikevalvonnan valvontakohteissa, joissa ei ole noudatettu valvontakohteen omavalvonnan näytteenottosuunnitelmaa, on viranomaisella mahdollisuus ottaa omavalvonnan valvomiseksi viranomaisnäytteitä, jotka ovat toiminnanharjoittajille maksullisia.

Näytteenoton hoitaa ulkopuolinen, pätevä (henkilösertifioitu) laboratorion näytteenottaja.

4.3.4 Muu näytteenotto ja mittaus

Näytteenottoa vaativia, yllättäviä tilanteita voivat olla esimerkiksi ruokamyrkytystilanteet ja talousveden häiriötilanteet. Näitä näytteitä voi ottaa joko viranomaisen oma edustaja tai ulkopuolinen pätevä (henkilösertifioitu) laboratorion näytteenottoja.

Ympäristöterveydestä tehdään tarvittaessa osana terveydensuojeluvalvontaa hiilidioksidi-, lämpötila-, kosteus, rakenteiden pintakosteus-, vedon (ilman liikkeen), rakenteiden pintalämpötilojen ja valaistusvoimakkuuden mittauksia sekä suuntaa antavia hetkellisen melun mittauksia. Mittauksiin on käytössä asianmukaisesti kalibroitu mittausväline ja mittaamisen tarvittava osaaminen.

Ympäristöterveydestä tehdään elintarvikelain mukaisesti tarvittaessa korvausta vastaan kansallisten elintarvikevalvonnan seuranta- ja valvontaohjelmien (esimerkiksi vierasainevalvontaohjelma) näytteenottoja.

4.3.5 Ulkopuoliset asiantuntijat ja laboratoriot

Terveystensuojeluvalvonnassa käytetään tarvittaessa ulkopuolista asiantuntijaa terveydensuojelulain (763/1994, 49. §) mukaisesti. Ulkopuolisen asiantuntijan pätevydestä säädetään terveydensuojelulaissa (49 §:n 1. mom. 49 d§) ja Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015, 21 §).

Ilmajoen kunnan ja Kurikan kaupungin ympäristöterveyden valvonta tukeutuu soveltuvilta osin Seilab Oy:n ja Eurofins Ahma Oy:n laboratoriopalveluihin. Tutkimuslaboratoriot ovat Ruokaviraston hyväksymiä/nimeämiä palvelemaan ympäristöterveyden viranomaisnäytteenottoa elintarvike- ja terveydensuojelulain mukaisin tutkimusmenetelmin.

Laboratorioiden hyväksyminen/nimeäminen ja niissä tarjottavat elintarvike- ja terveydensuojelulain mukaiset tutkimusmenetelmät tarkastetaan Ruokaviraston kulloinkin kyseessä olevaa laboratoriota koskevista rekisteriotteista tai suoraan laboratorion kautta.

Laboratoriot toimivat sovittaessa virka-ajan ulkopuolella ja viikonloppuisin erityistilanteita varten. Nopeaa reagointia vaativissa tilanteissa laboratorioon otetaan yhteyttä viipymättä. Laboratorioiden kanssa pidetään tarvittaessa neuvotteluja ja palavereita.

4.4 Valvonnan painopistealueet

4.4.1 Elintarvikevalvonta

Elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman (Ruokavirasto 2022.) osassa 2 määritellään ohjelmakauden kehittämisteemat ja toimenpiteet, valvonnan painopisteet, valvontakauden kehittämisteemojen päämäärien saavuttamiseksi. Kunnan elintarvikevalvonnalla on tehtäviä painopisteiden toteutuksessa (Taulukko 10).

Taulukko 10. Elintarvikevalvonnan painopistetyön tehtävät.

Kehittämisteema	Painopiste	Kunnan elintarvikevalvonnan tehtävät
Tiedolla johtaminen ja digitalisaatio	Valvontatulokset ohjaamaan valvontaa	Lämpötilahallinnan (Oiva-asiakokonaisuus 6) ja jäljitettävyyden valvonta (rivit 16.1 ja 16.9) HUOM! Ympäristöterveydessä tarkastetaan jokaisella elintarvikevalvonnan tarkastuksella puhtaanpidon ja lämpötilahallinnan kokonaisuudet.
	Valvojan työkalupakki ja	Osallistuu valvojan työkalupakki –painopisteen koulutuksiin ja hyödyntää koulutusten työkaluja valvontatyössä. Työkalut raportoidaan muun raportoinnin yhteydessä.
	Kohteet valvonnan piiriin	Saatetaan sellaiset toimijat valvonnan piiriin, jotka sinne lakisääteisesti ja Ruokaviraston ohjeistuksen mukaan kuuluvat, jatkuvasti. Aktiivisten kohteiden ja kohdetoimintojen saattaminen ajan tasalle jatkuvasti.
Petoksellisen toiminnan torjunta viranomaisyhteistyönä	Elintarvikeketjun rikollisuuden torjunnan kehittäminen	Laatii painopisteen yhteenvedon, viestii tuloksista, osallistuu jatkosuunniteluun Ruokaviraston koordinoimana.
	Kehitetään valmiutta torjua ja valvoa luomuun liittyviä petoksia	Kunnissa toteutetaan luomutuotteiden aitouden valvontaa (12.5 Luomutuotteiden aitous) tarvittaessa
Valmius ja kriisinhallinta	Koronapandemian opit ympäristöterveydenhuollossa	Ruokaviraston ja Valviran koordinoimien, ohjaamien ja sopimien sekä kunnan toimintaan sopivien toimintatapojen käyttöönotto.

4.4.2 Terveysturvallisuusvalvonta

Valtakunnallisessa terveysturvallisuusvalvonnan valvontaohjelmassa (Valvira 2022, 19–26) annetaan ohjelmakaudelle terveysturvallisuuden painopisteiksi omavalvonnan tukeminen sekä elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö. Kunnan terveysturvallisuudessa tehdään useita toimenpiteitä painopisteiden toimeenpanemiseksi (Taulukko 11).

Taulukko 11. Terveystensuojeluvalvonnan painopistetyön tehtävät.

Painopiste	Kunnan terveystensuojelun toimenpiteet
Omavalvonnan tukeminen	- Toiminnanharjoittajien omavalvonnan korostaminen säännöllisen valvonnan riskinarvioinnissa. - Toiminnanharjoittajien tukeminen terveyshaittaa aiheuttavien riskien tunnistamisessa esimerkiksi ohjein ja lomakkein. - Valvontatarkastuksilla toiminnanharjoittajaa pyydetään selvittämään, miten toimintaan vaikuttavat riskit on tunnistettu, miten niiden vakavuus on arvioitu ja mitä riskien hallintakeinoja on otettu käyttöön. - Toiminnanharjoittajien tukeminen valvontakohteen esitetokyselyn tulosten pohjalta sekä tarkastuskäynneillä. - Talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja -hallinta yhdessä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa ja valvontatutkimusohjelman päivittäminen tarvittaessa. - Water Safety Plan (WSP) –työkalun käyttäminen apuvälineenä toimintaympäristön seurannan, riskinarvionnin ja muun omavalvonnan suunnittelemisessa.
Elinympäristö-terveyden edistäminen ja yhteistyö	- Ennaltaehkäisevän terveystensuojelun tehtävät (näkökulmat, havainnot, kannanotot, lausunnot, yhteistyöryhmät) yhteistyössä rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun, kaavoituksen, sosiaali- ja terveydenhuollon ja/tai alkoholi-hallinnon kanssa. - Häiriötilanteisiin varautumisen tehtävät: valmiussuunnittelu, varautuminen, häiriötilanneharjoitukset, suunnitelmien yhteensovittaminen pelastusviranomaisen, yhteistoiminta-alueen kuntien, ELY-keskuksen, puolustusvoimien, aluehallintoviraston, terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen, terveydenhuollon ja/tai laboratorien kanssa tarvittaessa. - Terveyshaittaepäilyjen selvittäminen savuhaitta-, meluvalitus-, tuulivoiman terveysvaikutusten ja radonturvallisen rakentamisen tapauksissa tarvittaessa ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan, alkoholi-hallinnon, säteilyturvakeskuksen ja/tai terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen kanssa yhteistyössä. - Yhteistoiminta-alueen epidemiaselvitystyöryhmän toiminta tartuntataudeissa, epidemioissa ja varautumisessa. - Sisäilmaryhmätyöskentely rakennusten terveellisuuden seurannassa kiinteistö- ja/tai kuntakohtaisesti. - Moniammatilliset tarkastukset kouluissa ja päiväkodeissa.

Terveystensuojeluvalvonnassa talousveden valvontaa koskevassa lainsäädännössä tapahtuneet/tapahtuvat lainsäädännön muutokset työllistävät ympäristöterveyspalveluiden talousvesivalvonnan henkilöitä merkittävästi vuonna 2023. Ympäristöterveyspalveluiden yhteistoiminta-alueella on runsaasti talousvettä toimittavia talousvesilaitoksia, jotka vaativat runsaasti

terveystarkastajien työpanosta ohjaukseen ja neuvontaan lakisääteisten näytteenottosuunnitelmien ja valvontatutkimusohjelmien päivittämiseksi. Kaikki talousveden tutkimustulokset tulee lain vaatimien valvontatoimien mukaisesti siirtää valvonnan tietojärjestelmään (VATI). Analyysitulokset tulee muun muassa hakea, tarkistaa ja luokitella tietojärjestelmässä. Lisäksi talousvesivalvonnan työpanosta käytetään siihen, että talousvettä toimittavien laitosten vedenjakelualuiden paikkatietoaineistot saadaan lainsäädännön vaatimusten mukaisiksi.

4.4.3 Tupakkavalvonta

Valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman (Valvira 2022, 19–24) mukaisesti ohjelma-kauden painopisteet ovat omavalvonnan tukeminen, yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa, laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö sekä tuote- ja markkinoinnin valvonta. Tupakkalain mukaista valvontaa tekevällä viranomaisella on omat tehtävänsä painopistetyössä (Taulukko 12).

Taulukko 12. Tupakkavalvonnan painopistetyön tehtävät.

Painopiste	Kunnan tupakkavalvonnan tehtävät
Omavalvonnan tukeminen	Toiminnanharjoittajien omavalvonnan riittävyyden ja toimivuuden varmistaminen ohjauksella ja valvontatarkastuksin.
Yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa	Osallistutaan tarvittaessa ehkäisevää päihdetyötä harjoittavien tahojen toimintaan paikallisesti ja alueellisesti tuomalla esiin tupakkavalvonnassa havaittuja asioita ja kehityssuuntauksia.
Laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö	Tehdään Valviran kanssa yhteistyötä ja yhtenäistetään valvontakäytäntöjä erityisesti kunnan ja Valviran päällekkäisissä valvontatoimivalloissa lainsäädännön ja valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisesti.
Tuotevalvonta	SUP-direktiivi edellyttää tupakkatuotteita ja suodattimia koskevia merkintävaatimuksia, joita koskevista mahdollisista puutteista ilmoitetaan jätelain valvontaviranomaisena toimivalle Turvallisuus- ja Kemikaalivirastolle (Tukes) tarvittaessa. Tupakkalain muutosten, pakkausten ja tuotteiden ulkoasun yhdenmukaisuuden sääntely, valvonta osaksi myyntipaikkojen valvontaa silloin, kun tarkastus kattaa myös vähittäismyyntipakkausten merkinnät siirtymäajan jälkeen 1.5.2023. Ohjausta ja neuvontaa tehdään koko vuosi.

Markkinoinnin valvonta	Tarkastusten yhteydessä käydään läpi myyntipaikan mahdolliset verkko- ja sosiaalisen median sivut ja puututaan mahdollisiin markkinointikieltoa rikkoviin mainonnallisiin elementteihin. Viranomaisten välisen yhteistyön kehittäminen lainsäädännön vaatimusten ja valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisesti.

4.5 Valvonnasta perittävät maksut

Elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonnasta peritään vuosittain laskutettavia, veroluonteisia perusmaksuja. Tupakkalain alaisissa kohteissa peritään myyntipistekohtainen, veroluonteinen valvontamaksu.

Ympäristöterveydessä peritään maksu kaikista suoritteista, joista se on mahdollisuus periä. Perittävät maksut perustuvat lakiin. Suoritteisiin perustuvien maksujen suuruus laskeaan todellisista kustannuksista. Ympäristöterveyden maksullisia suoritteita ovat esimerkiksi hakemusten ja ilmoitusten käsittely, valvontakohteiden suunnitelmalliset tarkastukset sekä määräysten ja kieltojen noudattamisen valvomiseksi tehtävät tarkastukset.

Maksujen perimiseksi ympäristöterveyslautakunta hyväksyy ympäristöterveyden valvontasuunnitelman ja maksutaksan ensimmäisessä kokouksessaan. Valvontasuunnitelma ja maksutaksa asetetaan Kurikan kaupungin ympäristöterveyden Internetsivuille nähtäväksi.

LIITE 1 Ympäristöterveydenhuollon keskeisin lainsäädäntö ja ohjeistus

Elintarvikelaki (297/2021)

Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)

Eläinsuojelulaki (247/1996)

Eläintautilaki (76/2021)

Hallintolaki (434/2003)

Julkisuuslaki (621/1999)

Kuntalaki (410/2015)

Laki kunnallisesta viranhaltijasta (304/2003)

Terveydenhuoltolaki (1326/2010)

Terveydensuojelulaki (763/1994, muutos 140/2021)

Tupakkalaki (549/2016)

Yleinen tietosuoja-asetus ((EU) 2016/679)

Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista (410/2009)

Lääkelaki 395/1987

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625, annettu 15. päivänä maaliskuuta 2017, virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvienterveyttä ja kasvin-suojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta